

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Michał Laskowski

w sprawie **J.M.**

skazanego za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu bez udziału stron,

w dniu 8 października 2024 r., wniosku obrońcy skazanego o wznowienie

postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w

Częstochowie z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 411/22, utrzymującym w

mocy wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 29 kwietnia 2022 r., sygn. akt

II K 9/20

na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

postanowił

1. oddalić wniosek;

2. obciążyć skazanego J.M. kosztami postępowania wznowieniowego, w tym jego wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) złotych.

Jacek Błaszczyk

Dariusz Kala

Michał Laskowski

UZASADNIENIE

J.M., E.E. oraz C.E. zostali oskarżeni o to, że:

1. „w okresie od sierpnia 2017 r. do 5 września 2017 r. w C. i innych miejscowościach, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi

nieustalonymi osobami, w krótkich okresach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wypisów aktów notarialnych nieruchomości położonej w C. przy ul. D.(...), uzyskanych na skutek posłużenia się podrobionym upoważnieniem do ich odbioru, wprowadził w błąd A.K. co do prawa rozporządzania wymienioną nieruchomością należącą do L. Sp. z o.o. z siedzibą w C., czym usiłował doprowadzić wymienionego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 700 000 zł, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na rezygnację A.K. z zawarcia umowy zakupu przedmiotowej nieruchomości, tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. przy zast. art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.,

2. w nieustalonym okresie czasu do 22 września 2017 r. w T. i innych miejscowościach, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi nieustalonymi osobami, w krótkich okresach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadził w błąd osoby upoważnioną w imieniu J. S.A. z siedzibą w T. do zawarcia umowy pożyczki, za pomocą wypisów aktów notarialnych nieruchomości położonej w C. przy ul. D.(...), uzyskanych na skutek posłużenia się podrobionym upoważnieniem do ich odbioru co do uprawnienia do reprezentowania L. Sp. z o.o. z siedzibą w C., będącego właścicielem wymienionej nieruchomości oraz zamiaru i możliwości spłaty zobowiązania, a także opróżnienia lokali wskazanych w umowie i na tej podstawie zawarł umowę pożyczki, czym doprowadził J. S.A. z siedzibą w T. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w kwocie 688 073,39 złotych, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. przy zast. art. 294 § 1 k.k. w zbiegu z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.”

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 9/20, Sąd Okręgowy w Częstochowie:

1. uznał oskarżonych J.M. i E.E. za winnych popełnienia czynu zarzucanego im w pkt. I aktu oskarżenia wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 § 1 k.k. i za to przestępstwo na mocy art.

- 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył im kary po 1 (jednym) roku pozbawienia wolności;
2. uznał oskarżonego J.M. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. II aktu oskarżenia wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to przestępstwo na mocy art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności i na mocy art. 33 § 1, 2, 3 k.k. orzekł karę grzywny w wymiarze 200 (dwustu) stawek dziennych ustalonych na kwotę po 50 (pięćdziesiąt) złotych;
 3. na mocy art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k., według stanu prawnego obowiązującego przed dniem 24 czerwca 2020 r., połączył wymierzone oskarżonemu J.M. kary pozbawienia wolności i orzekł karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 4 (czterech) lat;
 4. na mocy art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego J.M. na rzecz J. Spółki Akcyjnej z siedzibą w T. kwotę 688.073,39 złotych (sześćset osiemdziesiąt osiem tysięcy siedemdziesiąt trzy złote trzydzieści dziewięć groszy) tytułem naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem;
 5. uniewinnił C.E. od popełnienia zarzucanych mu przestępstw;
 6. uniewinnił E.E. od popełnienia przestępstwa zarzucanego mu w pkt. II aktu oskarżenia;
 7. na mocy art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek dowodów opisanych w wykazie dowodów rzeczowych na karcie 1771 akt - zarządzając pozostawienie dowodów rzeczowych w aktach sprawy jako integralnej części materiału dowodowego.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionych od tego orzeczenia przez prokuratora, obrońców oskarżonych J.M. i E.E. oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 411/22, uchylił zaskarżony wyrok w odniesieniu do oskarżonego E.E. w punkcie 6 i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Częstochowie, a w pozostałej części utrzymał zaskarżony wyrok w mocy. Wyrok zawiera także rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

Po rozpoznaniu kasacji wywiedzionej od powyższego wyroku przez obrońcę oskarżonego J.M. Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 6 grudnia 2023 r., sygn. akt IV KK 488/23, oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną.

Pismem z dnia 9 stycznia 2024 r. obrońca skazanego J.M. złożyła wniosek o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 411/22. Jako podstawę wznowieniową wskazała przepis art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. związaną z „pojawieniem się nowych nieznanych sądowi w toku rozpoznawania sprawy faktów w postaci ujawnienia się okoliczności wskazujących na popełnienie przez współsprawców czynów, za które J.M.i został prawomocnie skazany, w 2016 roku przestępstwa przy użyciu identycznego *modus operandi*”.

W piśmie z dnia 5 sierpnia 2024 r. prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania nie zasługiwał na uwzględnienie.

Na wstępie należy przypomnieć, że dla pozytywnego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o wznowienie postępowania, w oparciu o przesłankę z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., niezbędne jest spełnienie kumulatywnie dwóch warunków: proponowany dowód ma mieć cechy dowodu nowego, tj. nieznanego wcześniej stronie i sądom orzekającym w sprawie, a jego treść z wysokim prawdopodobieństwem uprawniać ma do twierdzenia, że po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od poprzedniego, a więc skutkujące przyjęciem, że oskarżony nie popełnił czynu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2024 r., sygn. akt IV KO 16/24). Ponadto w świetle ww. regulacji ciężar udowodnienia istnienia przesłanki *propter nova* obciąża składającego wniosek o wznowienie, a to z uwagi na istnienie domniemania prawdziwości ustaleń prawomocnego orzeczenia sądu. Powoływane nowe fakty lub dowody muszą stanowić podstawę do graniczącego z pewnością wniosku o błędności prawomocnego wyroku lub co najmniej wskazywać wysoki stopień prawdopodobieństwa błędu sądowego w zakończonym prawomocnie postępowaniu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2024 r., IV KO 58/23).

W przedmiotowej sprawie warunki te nie zostały spełnione.

Przede wszystkim nie został spełniony walor nowości. Zarówno bowiem z treści pisemnego zawiadomienia o przestępstwie z dnia 13 grudnia 2023 r., jak i z nagrania zawierającego wypowiedzi J.M. wynika, że o popełnieniu czynu związanego z nieruchomością położoną przy ul. M.(...) w W. i o jego przestępnym charakterze ww. dowiedział się jeszcze przed prawomocnym zakończeniem postępowania objętego wnioskiem o wznowienie, a nawet przed okresem sierpień – wrzesień 2017 r., kiedy doszło do popełnienia przestępstwa usiłowania oszustwa w typie kwalifikowanym na szkodę A.K. Należy zauważyć, że skazany w nagranej wypowiedzi i w pisemnym zawiadomieniu podkreślał, że już dłużej nie będzie/nie chce kryć E.E. oraz C.E., a to prowadzi do wniosku, że w jego przekonaniu wcześniej to robił. Do analogicznych wniosków prowadzi analiza innych oświadczeń skazanego złożonych na potrzeby postępowania wznowieniowego. I tak np. w pisemnym zawiadomieniu o przestępstwie (okoliczność ta wynika również z nagrań) J.M. wskazał:

- „Państwo E. nie pierwszy i nie ostatni raz uczynili sobie stałe źródło dochodu z niniejszych oszustw. Sposób na zarobek z oszukiwania pożyczkodawców na rzekomo ich nieruchomości dosłownie ten sam przypadek miał miejsce w C.. Również zostałem poproszony o spotkanie się z jednym z potencjalnych kupców. Budynkiem ponownie zajmował się Pan E.F., co lepsze pracowała w nim cała jego rodzina, żona i dwie siostry żony. F.E. przyjaźnił się z właścicielami niniejszego budynku od wielu lat, a jego żona pracowała w tym budynku dla właścicieli najprawdopodobniej od momentu jego wybudowania. Stąd też nawet przez sekundę nie pomyślałem, że może to być podobna sytuacja, jak z budynkiem z W. przy M. 62” (k. 35),

- „w pierwszej sytuacji nie miałem pojęcia co robią dowiadując się wszystkiego od C. E. po fakcie, a w drugim przypadku na początku byłem pewien, że robią to zgodnie z prawem ponieważ naprawdę bezpośrednio oboje przyjaźnili się z obecnymi właścicielami” (k. 36).

Z powyższych oświadczeń – choć zdecydowanie nieprzekonujących w części, w jakiej dotyczą kwestii świadomości J.M. co do rzeczywistego charakteru transakcji związanej z nieruchomością w C. – jednoznacznie wynika, że w momencie angażowania się w tę transakcję skazany nie tylko wiedział o czynie

dotyczącym nieruchomości położonej przy ul. M.(...) w W., ale i zdawał sobie sprawę z jego przestępnego charakteru. Ponadto w nagranej wypowiedzi J. M., odnosząc się do „sprawy częstochowskiej” wskazał, że C.E. i F.E. byli świadomi tego, że ma on dużą wiedzę o ich przestępczej działalności, skierowali na niego podejrzenie popełnienia przestępstwa wysyłając jego ściągnięte z Internetu zdjęcie i wskazując, że on jest sprawcą tego czynu.

W tym stanie rzeczy należało stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie nie został spełniony wskazany w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. wymóg nowości. Uwaga ta dotyczy również bliżej nieokreślonych dokumentów w aktach księgi wieczystej [...] oraz dokumentacji zawartej w aktach postępowania przygotowawczego PO VI Ds. [...] zakończonego postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2019 r. o umorzeniu śledztwa z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa. Dokumenty te, w okolicznościach przedmiotowej sprawy, mają bowiem charakter niesamodzielnego i wtórny.

Co więcej, wartość dowodowa nowych faktów i dowodów powinna być oceniana w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym będącym podstawą orzeczenia kwestionowanego w postępowaniu wznowieniowym. Oznacza to, że podstawowym i wyjściowym warunkiem, który muszą spełniać nowe okoliczności i dowody, aby wywołać skutek w postaci wznowienia procesu karnego, pozostaje z reguły ich **rzeczowość i konkretność** (podkreślenie SN), umożliwiającą odniesienie zawartych w nich informacji do - dokonanej w toku pierwotnego postępowania - oceny materiału dowodowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2018 r., III KO 78/17). W tym przypadku i ten warunek nie został spełniony. Nawet pozytywne ustalenie, że C.E. i E.E. dopuścili się innych przestępstw o *modus operandi* bardzo zbliżonym do *modus operandi* cechującego przestępstwa badane w postępowaniu objętym wnioskiem o wznowienie, nie świadczyłoby wszak automatycznie o tym, iż skazanie J.M. w postępowaniu zakończonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 411/22, obarczone było uchybieniem wskazanym w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. Z powyższych względów nie było podstaw, by zwracać się o kopie bliżej nieokreślonych dokumentów z akt ww. księgi wieczystej, a tym bardziej

występować „do Prokuratury Okręgowej w Warszawie o udzielenie informacji o statusie postępowania”, co postulowano we wniosku o wznowienie.

W powyższym kontekście należy przypomnieć, że J.M. w postępowaniu przygotowawczym przyznał się „do większości postawionych mu zarzutów” (k. 611 v.) i właśnie te depozycje procesowe zostały uznane przez oba orzekające w sprawie sądy za wiarygodne.

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że brak jest podstaw do uznania, że w przedmiotowej sprawie zaktualizowała się przesłanka wznowieniowa z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. i w konsekwencji oddalił wniosek o wznowienie postępowania, obciążając skazanego kosztami postępowania wznowieniowego. Na koszty te składa się uiszczona opłata od wniosku o wznowienie postępowania w kwocie 150 zł oraz wydatki w wysokości 20 zł.

Jacek Błaszczyk

Dariusz Kala

Michał Laskowski

WB.

[ms]